

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Akreditační agentury

Vypracoval: Vojtěch Babický

Obsah:

Dánsko	4
ACE Denmark	5
EVA (Danish Evaluation Institute)	6
Finsko	6
FINHEEC (<i>Finnish Higher Education Evaluation Council</i>)	6
Rakousko	7
ÖAR (Austrian Accreditation Council)	7
AQA (Austrian Agency for Quality Assurance)	8
FHR (Fachhochschulrat)	9
FRANCIE	10
Aeres (<i>French Evaluation Agency for Research and Higher Education</i>)	10
CTI (Commission des Titres d'Ingénieur)	11
POLSKO	12
PKA (The State Accreditation Committee)	12
BRITÁNIE	13
QAA (Quality Assurance Agency for Higher Education)	13
MAĎARSKO	14
HAC (Hungarian Accreditation Committee)	14
NĚMECKO	15
Akreditační rada (German Accreditation Council)	15
Přílohy	17
Schéma č.1	17
Schéma č.2	17
Schéma č. 3	18

Úvodní poznámka:

Cílem tohoto materiálu bylo zmapovat základní charakteristiky akreditačních procesů ve vybraných zemích, popsat je a zodpovědět několik základních otázek, které se týkaly zejména nezávislosti akreditačních procesů, úkolů jednotlivých agentur (realizace hodnocení či schvalování zpráv od jiných posuzovatelů), rozlišení akreditačních procesů u soukromých či veřejných škol a vztah k akreditacím u vyšších odborných škol.

Vzhledem k rozdílným praxím se občas vyskytovaly terminologické problémy. V případě, že existuje český ekvivalent, byly termíny překládány, ale zároveň v závorce ponechány výrazy v angličtině. Pokud se nepodařilo nalézt přesnější ekvivalent, byly ponechány názvy v angličtině.

Zdroje byly:

- ENQA (http://www.enqa.eu/reviews_agencies.lasso)
- ENQA (<http://www.enqa.eu/agencies.lasso>)
- ACE Denmark (<http://www.acedenmark.dk/>)
- FINHEEC (<http://www.finheec.fi>)
- German Accreditation Council (<http://www.akkreditierungsrat.de>)

Tento materiál v souladu se zadáním považuji za určitou základní sondu, v případě potřeb je možné provést hlubší analýzu některých případů.

Dánsko

Obecná charakteristika

V Dánsku funguje akreditační institut, který je právně zakotven v zákoně o akreditačních agenturách pro vyšší vzdělávání. Tento zákon je upraven pod ministerstvem pro vědu a výzkum a inovace a centrálně definuje kritéria kvality studijních programů.

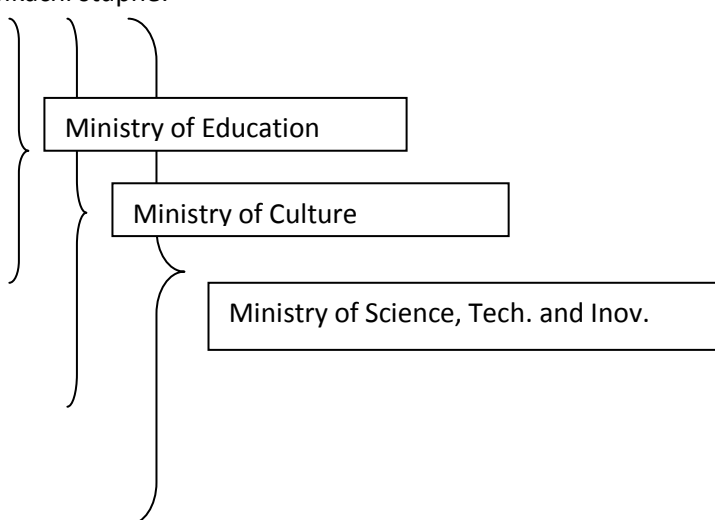
V dánském systému jsou programy definovány ve třech pořádcích se třemi druhy kritérií:

- Programy pod ministerstvem pro vědu
- Programy pod ministerstvem vzdělání
- Programy pod ministerstvem pro kulturu

Pro všechny programy je akreditace povinná a je také předpokladem pro získání veřejného financování.

Dánský systém vyššího vzdělávání obsahuje 4 kvalifikační stupně:

- 1) Academy profession stupeň
Obchodní akademie, Odborné školy,
Hudební akademie, akademické školy
Univerzity
- 2) Bakalářský stupeň
Odborné školy,
Hudební akademie, akademické školy
Univerzity
- 3) Magisterský stupeň
Hudební akademie, akademické školy
Univerzity
- 4) PhD stupeň
Univerzity

(PhD programy nejsou akreditovány)

Úkoly akreditačního institutu:

- Akreditace a schvalování existujících bakalářských, magisterských (master's/ candidate), celoživotní vzdělávání - další vzdělávání dospělých (master programm – nabízené pro lidi v zaměstnání jako part-time studium na univerzitní úrovni¹)
- Akreditace nových a existujících profesních bakalářských programů (professional bachelor), academy profession programů, další vzdělávání dospělých – celoživotní vzdělávání a diploma programů
- Akreditace a schválení nových a existujících bakalářských, magisterských programů a celoživotního vzdělávání pod ministerstvem kultury (společensko-vědní programy)

Složení akreditačního institutu ([viz schéma č. 1](#))

- Akreditační rada: rozhoduje o všech programech od všech ministerstev a akreditačních operátorů
- Sekretariát rady – sekretářské povinnosti pro radu
- Odborný sekretariát – úkoly vztahující se k akreditaci studijních programů založených na výzkumu (pod ministerstvem pro vědu).

¹ In the Danish educational system a distinction is made between on the one hand master's (candidatus) degree studies which are full time university studies principally targeting students graduating from secondary education, and on the other hand master studies primarily offered to people in work as part time further educational activity at university level

Ředitel je jmenován ministrem pro vědu na návrh akreditační komise. Je odpovědný radě nikoliv ministři. Ředitel ve spolupráci s předsedou akreditační rady je zodpovědný za ustanovení organizace. Akreditační rada je nezávislá jednotka v akreditačním institutu, zatímco sekretariáty mají oddělené povinnosti mezi akreditační radou a agenturu ACE Denmark. Administrativní jednotka má podpůrnou funkci v otázce financí a obecných službách.

Akreditační operátoři EVA, ACE Denmark – připravují zprávy pro akreditaci studijních programů. EVA spolupracuje s ministerstvy kultury, vzdělání, popřípadě dalšími. ACE Denmark chystá zprávy pro studijní programy spadající pod ministerstvo vědy, technologie a inovací. ([viz schéma č. 2](#))

Akreditační rada může na základě zpráv uznat/podmínečně uznat/odmítnout akreditaci všech studijních programů vyššího vzdělání. Rozhodnutí jsou veřejně dostupná. Akreditační rada je zodpovědná za kvalitu a vhodnost studijního programu. Zaměřuje se také na metody použité akreditačních operátorů. Schází se přibližně 11krát za rok.

Akreditační zákon umožňuje Radě na základě vlastní iniciativy nebo iniciativy univerzit akreditovat program na základě hodnocení jiné i mezinárodní (uznávanou) institucí, která použila daná kritéria (v praxi nebylo využito).

Financování

Akreditační institut – rok 2009 18.0mil DKK a dodatečný příspěvek 5.4mil DKK

ACE Denmark

Jak je zajišťována nezávislost instituce?

- Nezávislá vůči vysokoškolským institucím, ministerstvům a investorům.
- Akreditační rada má předsedu, místopředsedu a 7 členů. Ministr pro vědu po konzultaci s ministrem pro vzdělání a ministrem pro kulturu jmenuje předsedu. Dále jmenuje ministr pro vědu zbylých osm členů – z nichž tři nominuje sám, další tři nominuje ministr pro vzdělání, jednoho nominuje ministr pro kulturu a jeden člen je student navržený výkonným výborem studentů (student representatives on the executive committees) vysokoškolských institucí.²
- Akreditační institut je zcela nezávislý v hodnocení studijních programů a přípravě závěrečné zprávy.
- Konečné rozhodnutí provádí akreditační rada. Vysokoškolská instituce se může odvolat na ministerstvo z důvodů procedurálních chyb a nespokojit se s rozhodnutím. (To není vnímáno jako ohrožení nezávislosti jakoukoliv třetí stranou).
- Akreditační institut musí každý rok vyjednávat svůj rozpočet s ministerstvem na základě jejich ročního plánu práce. Není to založeno na tom, koho budou akreditovat, ale na počtu akreditací, které proběhnou v následujícím roce.
- 5 základních kritérií, podle kterých budou vytvářet hodnocení, stanovuje ministerstvo pro vědu

Akreditační komise akreditace pouze schvaluje nebo je celkově zajišťuje?

- Vytváří hodnocení studijních programů, na jejichž základě akreditační rada rozhoduje o akreditaci

Oddělené hodnocení státních, veřejných a soukromých institucí/programů?

² Výběr členů rady doprovází široká veřejná diskuse, kde navrhovat členy mají všichni, jichž se to v nějaké podobě dotýká (stakeholders).

- Hodnotí pouze studijní programy

Zvláštní akreditace VOŠ?

Hodnotí všechny vysokoškolské programy spadající pod ministerstvo pro vědu

EVA (Danish Evalutation Institute)

Nezávislá státní instituce. Spadá pod ministerstvo vzdělání, ale má vlastní legislativu (legislation), radu a management. Organizačně nezávislá na ACE Denmark a Akreditační radě. V náplni práce má, vedle zpráv pro akreditaci, analýzy a rozvojové aktivity od vzdělávání na nejnižším stupni (mateřské školy) až po vzdělání dospělých.

Jak je zajišťována nezávislost instituce?

- Nezávislá hodnotící instituce ve vztahu k ministerstvům, a to pokud jde o obsah zpráv, který je závislý pouze na této samotné instituci
- Nicméně obě ministerstva ovlivňují činnost EVA, protože je to státní agentura.
- Agentura je propojena s každým vzdělávacím sektorem a několika ministerstvy.
- U agentury tedy není zcela patrná její absolutní nezávislost – pro samotnou vládu zřejmě není jasné, jestli mít tuto agenturu jako státní, která slouží vládě nebo jestli to má být nezávislá hodnotící agentura

Akreditační komise akreditace pouze schvaluje nebo je celkově zajišťuje?

- Vytváří hodnocení studijních programů, na jejichž základě akreditační rada rozhoduje o akreditaci

Oddělené hodnocení státních, veřejných a soukromých institucí/programů?

- Hodnotí pouze studijní programy

Zvláštní akreditace VOŠ?

- Hodnotí všechno v průběhu celoživotního vzdělávání; akreditaci, které vytváří tato agentura, podléhají pouze vysokoškolské studijní programy spadající pod ministerstvo kultury a ministerstvo vzdělání (případně nějaké další)

Finsko

FINHEEC (Finnish Higher Education Evaluation Council)

Obecná charakteristika

Finský systém vyššího vzdělávání je složen z 2 sektorů:

- a) Univerzity
- b) Univerzity aplikovaných věd

Všechny univerzity jsou veřejné.

FINHEEC založen aby se hodnocení odloučilo od ministerstva vzdělání a přešlo na nezávislou instituci.

Úkoly FINHEEC:

- Trénink expertů, poskytování konzultací – v rámci asistence s hodnocením institucí
- Začít systematická hodnocení
- Akreditace univerzit

Pomáhá vzdělávacím institucím a ministerstvu v hodnocení vyššího vzdělávání pro zvýšení jeho kvality.

Hodnotící rada má 12 členů, kteří jsou voleni na 4 roky. Jsou nominováni ministerstvem vzdělání, přičemž kandidáti jsou navrhováni vzdělávacími institucemi a studentskými odbory/spolky (unions). Každý jednotlivec musí být spjat s nějakou vzdělávací institucí. Rada si sama volí svého předsedu a místopředsedu.

FINHEEEEC provádí tři základní typy hodnocení

- 1) Audity zajišťování kvality systému vzdělávacích institucí
- 2) Hodnocení Center of Excellence in education
- 3) Tematické hodnocení a hodnocení vzdělávacích polí (fields)

Principy

- 1) Hodnocení a jeho obsah a rozhodnutí dělá nezávisle
- 2) Pomoc institucím identifikovat silné a dobré praktiky a cíle pro rozvoj
- 3) Zahrnut do mezinárodní spolupráce
- 4) Snaha ovlivnit a přispět ke konstrukci evropského vyššího vzdělávání

Financování

Agentura je financována převážně ministerstvem vzdělávání

Jak je zajišťována nezávislost instituce?

- Přesto, že je tato rada úzce spojena s ministerstvem (její zaměstnanci jsou formálně zaměstnanci ministerstva pro vzdělání) je nezávislá ve svých hodnoceních, stejně jako jsou odborníci, které toto hodnocení provádí. Nezávislá jsou pak i rozhodnutí, které rada vydá.
- Iniciativu o vyhodnocení instituce přebírá rada sama nebo to může být na požadavek ministerstva. Nicméně samotný proces hodnocení už je zcela oddělen a nezávislý na ministerstvu.
- Radu jmenuje ministerstvo pro vzdělání na návrh vysokoškolské instituce nebo studentských spolků³. Každý jednotlivec rady musí být spjat s nějakou vysokoškolskou institucí.

Akreditační komise akreditace pouze schvaluje nebo je celkově zajišťuje?

- Vytváří hodnocení vysokoškolských institucí

Oddělené hodnocení státních, veřejných a soukromých institucí/programů?

- Hodnotí všechny vysokoškolské instituce

Zvláštní akreditace VOŠ?

- Hodnotí všechny vysokoškolské instituce

Rakousko

V Rakousku se nachází 22 státních univerzit, které nepodléhají povinnosti národního akreditování institucí ani studijním programům

ÖAR (Austrian Accreditation Council)

Obecná charakteristika

Akredituje soukromé univerzity – jak instituce, tak také jednotlivé studijní programy – jejichž akreditace je povinná. Rada je nezávislá státní autorita, která rozhoduje autonomně.

³ každá instituce může navrhnout jednoho kandidáta a jednu kandidátku

ÖAR je odpovědná za aplikaci odpovídajícího akreditačního procesu a dále, za dohlžení akreditovaných univerzit.

Cíle ÖAR

- Otevřít univerzitní sektor soukromým poskytovatelům z Rakouska i zahraničí
- Zajistit kvalitu univerzit v soukromém sektoru
- Podporovat a zlepšovat kvalitu soukromých univerzit
- Vytvořit transparentnost a srovnatelnost v zájmu poskytovatelů, studentů, a pracovního trhu
- Podpořit nové formy univerzitních stupňů a dalšího vzdělávání
- Zajistit srovnatelnost úrovně rakouských soukromých univerzit s mezinárodními programy
- Implementovat cíle rozvoje Evropského vyššího vzdělávání do sektoru soukromých univerzit

Akreditační rada

Skládá se z osmi členů, kteří jsou jmenováni federální vládou na pět let. Ministr jmenuje předsedu a místopředsedu z osmi členů rady na tři roky (mohou být jedenkrát znovuzvoleni na 3 roky). Rada se schází 8krát za rok. Rozhodnutí rady se odvíjí od návrhu odborného posudku vydaného týmem autorů, kterému je přidělen jeden ze členů komise. Návrh je prodiskutován na plenárním zasedání rady a poté je návrh přijat nebo odmítnut. Podmínečná akreditace není možná. Akreditační rozhodnutí potvrzuje federální ministr – potvrzení může být odepřeno, pokud by rozhodnutí akreditační rady bylo proti zájmům národní vzdělávací politiky. Negativní rozhodnutí nemůže být změněno na kladné.

Přezkoumávaná instituce musí uhradit náklady externích odborníků – v průměru 6 000euro.

Akreditace je platná pět let, poté musí být re-akreditována (poprvé na dalších 5 let, poté na deset let). ÖAR musí zajistit kvalitu akreditovaných soukromých univerzit – proto jsou vyžadovány roční zprávy, kde je zkoumáno, zda univerzita vyhovuje akreditačním požadavkům. Instituce může být kdykoliv podrobena inspekci ze strany ÖAR.

Jak je zajišťována nezávislost instituce?

- Členové AAC jsou nezávislí ve výkonu svých povinností.
- Jsou financováni pouze z veřejných zdrojů
- Vysokoškolská instituce nemá žádný vliv na jmenování členů rady AAC

Akreditační komise akreditace pouze schvaluje nebo je celkově zajišťuje?

- Re-akredituje soukromé univerzity a akredituje studijní programy. Jejich rozhodnutí musí schválit federální ministr.

Oddělené hodnocení státních, veřejných a soukromých institucí/programů?

- Re-akredituje soukromé univerzity a akredituje studijní programy.

Zvláštní akreditace VOŠ?

- Re-akredituje soukromé univerzity a akredituje studijní programy.

AQA (Austrian Agency for Quality Assurance)

Obecná charakteristika

Soukromá nezávislá asociace, která se zaměřuje na zajišťování kvality terciárního sektoru vzdělávání na veřejných univerzitách, vyšších odborných školách a soukromých univerzitách. Nemá zajištěné místo v národní legislativě a veřejné univerzity si mohou vybrat agenturu, která je podpoří

v zajišťování kvality, jejich uznání nebo certifikace. Skládá se z konference rakouských rektorů, konference vyšších odborných škol, spolku studentů a federálního ministerstva vědy a výzkumu.

Proces je rozdělen do třech fází:

- Podpora rozvoje zajištění kvality v oblasti, která je definována univerzitou, která je doprovázena workshopy ohledně širších témat řízení kvality
- Poskytnutí externího hodnocení jedné oblasti společně s ohledem na širší institucionální zajištění kvality a strategickým řízením
- Třetí fáze zahrnuje komplexní zajištění kvality celého systému instituce

Do budoucna by AQA chtěla nabízet certifikaci i jednotlivých studijních programů.

Jejich hodnocení je také využito FHR, jako předstupeň pro rozhodnutí o re-akreditaci programů vyšších odborných škol.

Jak je zajišťována nezávislost instituce?

- Formálně ustanovena jako nezávislá Asociace oddělená od státních úřadů i vysokoškolských institucí.
- Agentura si sama stanovuje postupy, jmenuje expertní komise a vydává rozhodnutí o zajišťování kvality institucí

Akreditační komise akreditace pouze schvaluje nebo je celkově zajišťuje?

- Provádí hodnocení zajišťování kvality institucí a dává podklady pro re-akreditaci vyšších odborných škol

Oddělené hodnocení státních, veřejných a soukromých institucí/programů?

- Hodnotí zajišťování kvality všech institucí a programů.

Zvláštní akreditace VOŠ?

- Podává podklady pro re-akreditaci VOŠ

FHR (Fachhochschulrat)

Obecná charakteristika

Nezávislý veřejný orgán, vytvořen pro zajištění kvality nových programů na vyšších odborných školách. Je možná akreditace programu, aniž by byla akreditována samotná instituce, což zajišťuje vysokou míru flexibility a malou časovou náročnost.

Odpovědnost FH rady

- Rozhodnutí o akreditaci studijních programů, jejich odebrání, a také rozhodnutí o právu používat jméno „vyšší odborná škola“ (Fachhochschule) a jeho odebrání.
- Udělení akademického titulu za programy na vyšších odborných školách a uznání titulu získaného v zahraničí (Awarding the academic degrees for FH degree programmes and recognising degrees earned abroad)
- Zajistit standard vysokého vzdělání odpovídající § 3.
- Podpora kvality vyučování a učení a také využití inovací skrze výzkum a průběžné vzdělávání.
- Monitorovat soudržnost VOŠ sektoru se vzdělávacím systémem jako celkem, jeho přijetí na pracovním trhu a poptávku po vzdělávacích programech
- Poradenství federálnímu ministrovi ohledně záležitostí VOŠ a použití veřejných fondů a doporučení na oblasti, ve kterých by měly programy vznikat
- Příprava ročních zpráv ohledně aktivit za uplynulý kalendářní rok, o stavu sektoru VOŠ a jeho krátkodobé i dlouhodobé požadavky

FHR se skládá z 16 členů, jsou jmenováni federálním ministrem na tři roky, přičemž je možné jedno znovuzvolení. Jejich jmenování je na částečný úvazek a jsou za něj finančně ohodnoceni. Rada rozhoduje o akreditaci na plenárním zasedání. Akreditace je platná 5 let, pro re-akreditaci je vyžadováno externí hodnocení.

Rozpočet rady v roce 2007 a 2008 byla částka 450 600 eur na každý rok.

Jak je zajišťována nezávislost instituce?

- 16 členů rady nejsou omezeni žádnou jinou institucí ve výkonu svých povinností.

Akreditační komise akreditace pouze schvaluje nebo je celkově zajišťuje?

- Akredituje studijní programy VOŠ

Oddělené hodnocení státních, veřejných a soukromých institucí/programů?

- Akredituje studijní programy VOŠ

Zvláštní akreditace VOŠ?

- Akredituje studijní programy pouze pro VOŠ

FRANCIE

Aeres (French Evaluation Agency for Research and Higher Education)

Obecná charakteristika

Nezávislý úřední orgán, jehož činnost spočívá v:

- Hodnocení výzkumných organizací a institucí, výzkumných a vyšších vzdělávacích institucí, spolupráce vědeckých ústavů a institucí a Francouzskou národní výzkumnou agenturu
- Hodnocení výzkumných aktivit prováděné výzkumnými jednotkami zmíněnými výše
- Hodnocení programů a úrovní institucí vyššího vzdělávání
- Schválení procedury pro hodnocení zaměstnanců výše zmíněných institucí a organizací

Agentura je řízena radou, která se skládá z 25 členů, která je jmenována porotou na návrh různých výzkumných nebo vzdělávacích orgánů. Její mandát se vztahuje na všechny univerzity a vyšší odborné školy (grandes écoles).

Jak je zajišťována nezávislost instituce?

- Nezávislý administrativní úřad, který není pod dohledem vlády nebo jiného veřejného či soukromého úřadu
- Složení rady odráží složení hodnotících členů
 - o 14 členů jsou vědci, odborníci (engineers) nebo profesori, kteří jsou navrhováni hodnocenou institucí a orgány, které hodnotí personál dané instituce
 - o 9 kvalifikovaných členů, z nichž aspoň třetina je ze soukromého výzkumného sektoru
 - o 2 členové parlamentu z parlamentního úřadu pro hodnocení vědeckých a technických možností (Parliamentary Office for Evaluation of Scientific and Technological Options)

- Vytváří si vlastní program⁴, postupy hodnocení a metody pro výběr a školení expertů
- Přímé přidělení dotací na základě hlasování parlamentu, který nemá pravomoc finančního dozoru – k tomu je pověřen Francouzský soud auditorů – kontrola výdajů
- Samostatně si vzdělává administrativní i odborný personál

Akreditační komise akreditace pouze schvaluje nebo je celkově zajišťuje?

- Zajišťuje hodnocení pro ministerstvo vzdělání a výzkumu, které se na základě těchto hodnocení rozhoduje o prodloužení smlouvy mezi nimi (ministerstvem/státem) a příslušnou institucí. Tyto smlouvy se obnovují po 4 letech.

Oddělené hodnocení státních, veřejných a soukromých institucí/programů?

- Hodnotí všechny vysokoškolské instituce

Zvláštní akreditace VOŠ?

- Hodnotí všechny vysokoškolské instituce

CTI (Commission des Titres d'Ingénieur)

Obecná charakteristika

Tato agentura se zabývá aktivitami externího zajištění kvality. To zahrnuje hodnocení, posudek/přezkoumání (review), analýza hodnocení (assessment), akreditace a jiné podobné aktivity. Hlavní předmět činnosti spočívá v auditech a akreditaci inženýrských programů, s ohledem na jejich oficiální akreditaci ministerstvem pro vyšší vzdělání, popřípadě jinými relevantními ministerstvy. Zajišťuje také proces re-akreditace.

V případě veřejných institucí, CTI poskytuje posudek, na jehož základě Ministerstvo pro vyšší vzdělání se rozhoduje o udělení akreditace. V případě soukromých institucí, CTI provádí konečné rozhodnutí. Od roku 2006 bylo zavedeno, že instituce vyššího vzdělávání s inženýrskými programy musí být hodnoceny dvěma národními orgány, přičemž každý musí mít své standardy, procedury a pracovní program/časový plán (schedule)

Společná komise se skládá z 32 členů. Členové si volí svého předsedu a místopředsedu na 2 roky a možností znovuzvolení. Na návrh předsedy jmenují členy komise, projektové manažery a externí experty.

Financování

Od roku 2008 rozpočet už nespolehá pouze na zdroje z ministerstva, ale také na příspěvky institucí. Instituce platí ročně příspěvek 6euro za absolventa (180 000 euro v roce 2009), příspěvek ministerstva byl v roce 2009 zdvojen na 140 000 euro. Dále, příjem z akreditovaných programů v zahraničí je odhadován na 30 000 euro za rok 2009 a očekává se jeho růst.

Jak je zajišťována nezávislost instituce?

- Kolektivní komise je složena z 32 členů. Polovina z nich je z akademického sektoru, druhá je z odborníků z praxe (professional world). Nominují je jejich příslušné organizace a jsou jmenováni ministrem pro vzdělání. Jsou voleni na 4 roky, s možností jednoho znovuzvolení.
- Nejsou financováni pouze ministerstvem, jejich zdroje jsou diverzifikovány.
- Určují si vlastní procesy, kritéria a postupy

⁴ Musí stihnout vyhodnotit instituci v době, kterou stanovuje smlouva uzavřená mezi státem a institucí, tímto způsobem je limitována ve výběru programu

- Oznamuje své posudky (důvody rozhodnutí, rozhodnutí o akreditaci, navrhovaný termín akreditace a doporučení) přímo dané instituci a ministerstvu, pod které tato instituce spadá. Toto ministerstvo vydá konečné rozhodnutí o akreditaci.

Akreditační komise akreditace pouze schvaluje nebo je celkově zajišťuje?

- Pokud jde o veřejnou univerzitu, zhodnotí instituci a dá své stanovisko o akreditaci, finální rozhodnutí vydává relevantní ministerstvo
- Pokud se jedná o soukromou univerzitu – vydává finální rozhodnutí CTI

Oddělené hodnocení státních, veřejných a soukromých institucí/programů?

- Hodnotí všechny vysokoškolské instituce

Zvláštní akreditace VOŠ?

- Hodnotí všechny vysokoškolské instituce

POLSKO

PKA (The State Accreditation Committee)

Obecná charakteristika

PKA převzalo odpovědnost od ACHVE a GCHE s ohledem na aplikaci nových institucí a programů a bylo pověřeno odpovědností za externí zajištění kvality vyšších vzdělávacích institucí v Polsku. Je to jediný statutární orgán pro povinné externí hodnocení kvality a akreditaci, jehož rozhodnutí jsou právně závazná. Další funkce této instituce spočívají ve zlepšování kvality na institucích vyššího vzdělání a poskytování poradní funkce.

PKA jedná ve veřejném zájmu, protože je to instituce financována pouze z veřejných rozpočtů. PKA má 80 členů. Představenstvo se skládá z předsedy, sekretáře, předsedy sekce pro oblasti (fields) studia (11), předsedy studentského parlamentu v Polsku.

Rozpočet je zhruba 2 195 783 euro.

Jak je zajišťována nezávislost instituce?

- Existuje možnost ministra pro vzdělání ovlivnit jmenování členů PKA. PKA je nezávislé při vybírání personálu a odborníků na Úřad PKA. Ministr nemůže zvrátit rozhodnutí PKA týkající se existujících programů. U nových institucí nebo programů má PKA pouze poradní funkci a ministr se jí nemusí řídit, přesto PKA dělá rozhodnutí autonomně.

Akreditační komise akreditace pouze schvaluje nebo je celkově zajišťuje?

- Pouze vydává hodnocení všech studijních programů.

Oddělené hodnocení státních, veřejných a soukromých institucí/programů?

- Hodnotí studijní programy

Zvláštní akreditace VOŠ?

- Hodnotí všechny studijní programy

BRITÁNIE

QAA (Quality Assurance Agency for Higher Education)

Obecná charakteristika

Je to nezávislá agentura, která vznikla jako společnost s r.o. se statutem charitativní organizace. Je to jediná uznávaná agentura, která zajišťuje kvalitu a zlepšování vyššího vzdělávání ve Velké Británii.

Vznikem agentury QAA došlo v Británii ke sloučení zodpovědnosti za všechny aspekty hodnocení kvality z dosavadních jednotlivých celků (spojení Rady pro kvalitu vyššího vzdělávání HEQC, divize anglické a velšské finanční rady pro hodnocení kvality – HEFCE, HEFCW). Následně souhlasila i skotská finanční rada. QAA stanovila 4 prvky akademického systému v sektoru vyššího vzdělávání.

- Kodex postupu pro zajištění kvality vyššího vzdělávání
- Systém pro vyšší vzdělávání v Anglii, Walesu, Severním Irsku a Skotsku
- Popsat jednotlivé disciplíny, jejich soudržnost a shodnost a definovat co bude výstupem (schopnosti a dovednosti) pro absolventy
- Specifikace programu a jeho cílů, která bude veřejně dostupná.

Tato struktura není právně závazná ani nijak povinná, nicméně QAA počítá s tím, že tyto prvky budou aplikovány institucemi pro vyšší vzdělání pro zajištění standardů a kvality jejich programů.

Cíle QAA:

- Podpora a udržení kvality a standardů ve vyšším vzdělání
- Zlepšování výuky a učení, podpora inovací a dobrých postupů (good practice)
- Poskytování informací a publikování zpráv týkajících se kvality a standardů ve VB
- Na vyžádání poskytnout rady vládě

Dále QAA vydává posudky, které jsou založeny na auditech institucí. Audity provádí jednou za šest let v Anglii, Severním Irsku a Walesu a jednou za čtyři roky ve Skotsku.

Rada je uspořádána tak, aby byla zajištěna nezávislost instituce. Čtyři členové jsou jmenováni zastupitelským orgánem institucí (institutional representative body), čtyři jsou jmenováni finančními radami a sedm je nezávislých členů navrhovaných samotnou radou, z nichž jeden musí být student a jeden, který bude vykonávat předsednickou funkci.

Financování

V roce 2006/2007 byl celkový příjem QAA £10mil a je tvořen příspěvky institucí vyššího vzdělání, finančními radami a příjem z vlastních aktivit.

Jak je zajišťována nezávislost instituce?

- Nezávislé těleso, které má charitativní status s ručením omezeným a není spojena s vládou nebo vysokoškolskými institucemi.
- Všechny zprávy, posudky, rozhodnutí a doporučení jsou přímo od QAA nebo jejich posuzovatelů (reviewer) x procedury a metody QAA jsou „limitovány“ konzultacemi se svými zainteresovanými stranami (stakeholders) – vyžadován jejich souhlas při změně prvků metodologie nebo ročního programu práce
- Rada je jmenována: 4 členy jmenují reprezentace vysokých škol (institutional representative bodies), 4 jmenují finanční rady vysokých škol (the higher education Funding Councils⁵ - stakeholder) a sedm jmenuje rada sama (z nichž musí být jeden student a jeden se stane předsedou)

⁵ HEFCE has acted as lead partner and convenor of a Steering Group which was established to bring together all funding agencies for UK higher education and other key stakeholders.

- Financována vysokoškolskými institucemi a finančními radami

Akreditační komise akreditace pouze schvaluje nebo je celkově zajišťuje?

- QAA vydává posudky vysokoškolských institucí (universities and college) založené na auditech (audits) v Anglii po 6 letech, ve Skotsku po 4 letech a na zprávách (reviews) ve Walesu po 6 letech.

Oddělené hodnocení státních, veřejných a soukromých institucí/programů?

- QAA provádí pouze audity a vydává zprávy

Zvláštní akreditace VOŠ?

- Audity provádí na univerzitách i školách neuniverzitního typu (college)

MAĎARSKO

HAC (Hungarian Accreditation Committee)

Obecná charakteristika

Jediný oficiální, nezávislý orgán v Maďarsku, který zodpovídá za akreditace ve vyšším vzdělávání. Hlavní aktivity jsou:

- Akreditace nových institucí
- Akreditace nových fakult
- Hodnocení vzdělání a výstupu bakalářských programů
- Hodnocení vzdělání a výstupu magisterských programů
- Akreditace nových bakalářských a magisterských a doktorandských programů a jejich re--akreditace po osmi letech
- Reakreditace institucí každých osm let
- Hodnocení práva profesorských řízení (evaluation of applications for professorial positions by institutions)

Procedura akreditace nové instituce se soustředí na ovládání instituce, řízení a interní mechanismus zajištění kvality.

Pro uznání titulů ze soukromých škol – musí být tyto školy akreditovány; stejně tak i zahraniční instituce.

Jak je zajišťována nezávislost instituce?

- Zprávy jsou vytvářeny bez externích vlivů. Má zákonem stanovenou nezávislou a autonomní pozici.
- Nicméně jejich rozhodnutí může zvrátit ministerstvo pro vzdělání a kulturu, a to pouze v případě, že vydala negativní akreditaci programu nebo profesora. Avšak původní stanovisko HAC je publikováno, tak jak HAC rozhodl.

Akreditační komise akreditace pouze schvaluje nebo je celkově zajišťuje?

- Akreditaci zajišťuje i rozhoduje.

Oddělené hodnocení státních, veřejných a soukromých institucí/programů?

- Hodnotí všechny instituce

Zvláštní akreditace VOŠ?

- Hodnotí všechny instituce

NĚMECKO

Zde existuje oddělený systém akreditace soukromých institucí, které nesouvisí s akreditací studijních programů. Tato akreditace je rozhodována vědeckou radou⁶ a je to předpoklad pro uznání státem coby soukromé instituce pro vyšší vzdělání.

Akreditační rada (German Accreditation Council)

Obecná charakteristika

Německý systém vyššího vzdělávání je primárně státně-financovaný systém, což je povinnost především 16 spolkových zemí.

Úkoly akreditační rady ([viz schéma č. 3](#))

- Akreditace a re-akreditace akreditačních agentur, které mají právo akreditovat studijní programy
- Vytváření specifikací pro všechny spolkové země, které jsou běžné pro všechny nebo typické pro některou a mění je na závazné instrukce pro agentury
- Regulace minimálních požadavků na proces akreditace
- Monitorování akreditací udělené agenturami (podle náhodně vybrané akreditace)

Akreditace programů provádí agentury, které jsou k tomu zmocněny (akreditovány) akreditační radou. V současnosti mezi ně patří: ACQUIN, ASIIN, ZEvA, AQAS, FIBAA, AHPGS, evalag

Rada se skládá z 18 členů a jsou jmenováni na čtyři roky. Představenstvo rady se skládá z předsedy, místopředsedy a ředitele ústavu. Představenstvo vykonává rozhodnutí akreditační rady. Rozhodování rady vyžaduje většinu členů, pokud to rada schválí, může být nahrazeno písemně. Schází se dvakrát do roka.

Rada ústavu sleduje právní a ekonomickou efektivnost řízení ústavu radou a představenstvem.

Rada ústavu se schází dvakrát až třikrát do roka.

Rozpočet je zhruba 350 000 euro

Akreditační agentury, které akreditují jednotlivé studijní programy, jsou neziskové organizace. ZEvA se nachází přímo při univerzitě, protože součástí Univerzity v Hanoveru, avšak nezávislá na univerzitě ve svém financování. Akreditační agentura FIBAA je švýcarská agentura. Ostatní se liší ve svém poli působnosti – podle toho na jaké obory se soustředí jejich akreditace.

Jak je zajišťována nezávislost instituce?

- Nezávislost narušena přítomností státních zástupců v akreditační komisi – následek – značný vliv států (spolkových zemí). X Nicméně pro Německo je to možnost, jak vyrovnávat zájmy jednotlivých zájmů, které ovlivňují všechny státy

⁶ The Wissenschaftsrat issues recommendations and prepares reports relevant, primarily, to two fields of science policy:

- scientific institutions (universities, universities of applied sciences and non-university research institutions), especially their structure and performance, development and financing,
- general issues regarding the system of science and higher education, selected structural aspects of research and teaching, and the strategic planning, appraisal and governance of specific fields and disciplines

Akreditační komise akreditace pouze schvaluje nebo je celkově zajišťuje?

- V Německu existuje několik agentur, které vytvářejí hodnocení s doporučeným výsledkem, poslední rozhodnutí provádí vždy Akreditační komise.

Oddělené hodnocení státních, veřejných a soukromých institucí/programů?

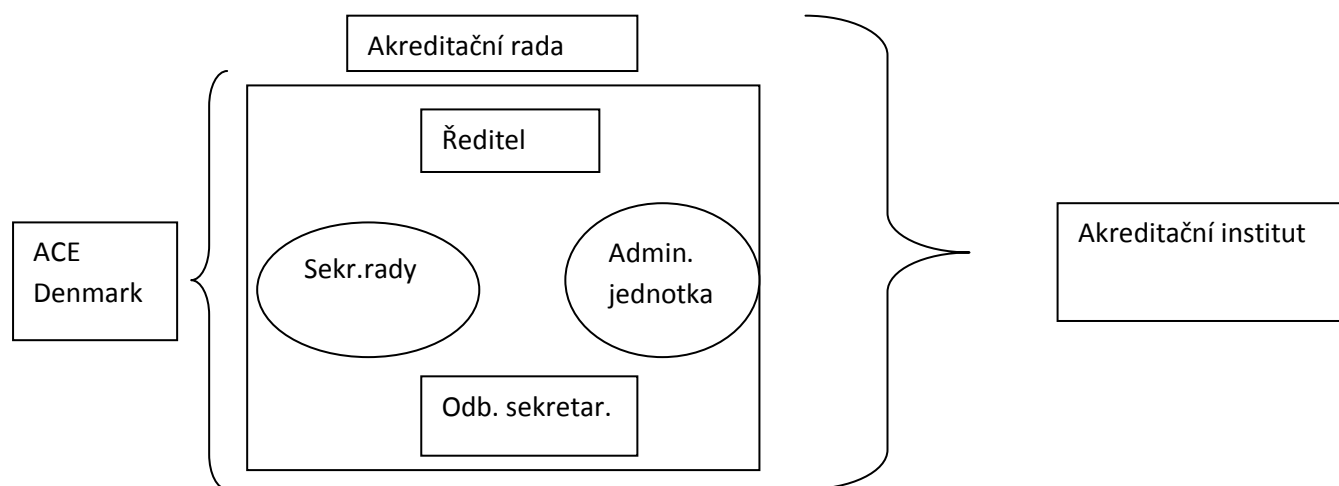
- Posuzuje kritéria a postupy jednotlivých agentur, pravidla pro hodnocení studijních programů, pravidla pro akreditování jednotlivých agentur.

Zvláštní akreditace VOŠ?

- Rozhoduje o akreditacích všech institucí.

Přílohy

Schéma č.1: *Vztahy mezi akreditační radou a agenturou ACE Denmark*

Schémač.2: *Vztahy akreditačních agentur v Dánsku k jednotlivým ministerstvům*

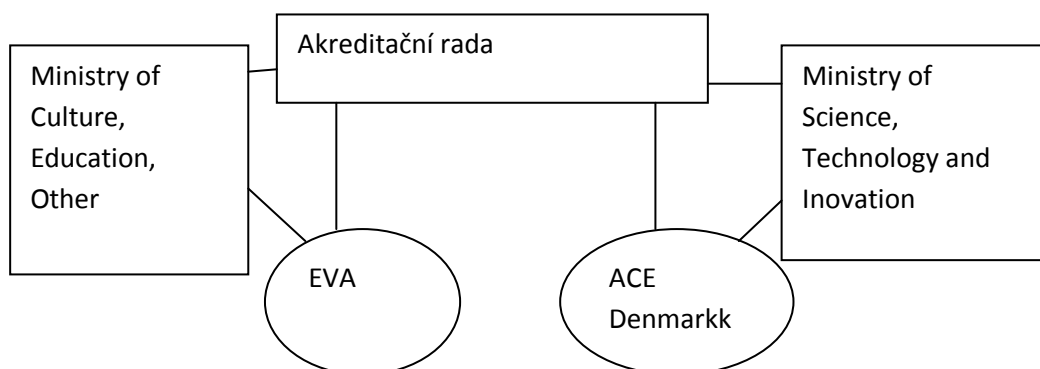

Schéma č. 3: *Fungování akreditačního systému v Německu*

